

07
2568

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

“ถอดบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดีจากการต่อต้านการทุจริตในต่างประเทศ
สู่การตรวจสอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในภาคการเมืองไทย”

ปาฐกถา
แนวทางการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพ
: บทเรียนจากแนวปฏิบัติระดับโลก

Mr. Kamel Ayadi, World Justice Project (WJP)

Mr. Ayadi กล่าวตอนต้นในการแสดงปาฐกถาว่า การต่อต้านคอร์รัปชันเป็นภารกิจสำคัญของรัฐและสังคม แต่ยุทธศาสตร์ของหลายประเทศกลับล้มเหลว โครงการยุติธรรมโลก (World justice project : WJP) เชื่อว่าประเทศไทยมีอันดับของหลักนิติธรรม (Rule of Law) และดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) ลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วง 9 ปีที่ผ่านมา ซึ่งสะท้อนปัญหาความโปร่งใสและหลักนิติธรรมที่ยังถดถอย ทั้งนี้ Mr. Ayadi วิเคราะห์สาเหตุความล้มเหลว

ดังกล่าวได้ 6 ประการ เช่น ขาดเจตจำนงทางการเมือง เน้นลงโทษมากกว่าป้องกัน มุ่งกฎหมายแต่ละเลยวัฒนธรรม คุณธรรม และการพึ่งพาดัชนีโลกมากเกินไป ตัวอย่างเช่น ปฏิบัติการ “Clean Hands” ในอิตาลี และ “Car Wash” ที่บราซิล ที่แม้เปิดโปงการทุจริตใหญ่ แต่ไม่สามารถเปลี่ยน วัฒนธรรมได้ ขณะที่กรณี Siemens แสดงให้เห็นว่า ภาคเอกชนสามารถปฏิรูปองค์กรจนสร้าง “วัฒนธรรม คุณธรรม” ที่ยั่งยืน

ดังนั้น Mr.Ayadi จึงมีข้อเสนอสำคัญว่า ควรเปลี่ยน จากการวัดแบบ “การรับรู้” ไปสู่ “ข้อเท็จจริง” พร้อมพัฒนา ดัชนีการทุจริตที่สะท้อนบริบทจริงของประเทศ กระบวนทัศน์ ใหม่ ควรรวมมาตรการเชิงป้องกันและลงโทษเข้าด้วยกัน

และสร้างระบบความซื่อตรง (Integrity Systems) ที่แข็งแกร่ง ในทุกภาคส่วน เป้าหมายของการประเมินไม่ใช่แค่การจัด อันดับ แต่เพื่อพัฒนาระบบการเมืองที่โปร่งใส ยั่งยืน และมี ส่วนร่วม

ในช่วงท้าย Mr.Ayadi เน้นย้ำว่า การสร้าง Integrity Systems ที่เข้มแข็งในทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐ เอกชน หรือภาคประชาชน ถือเป็นภูมิคุ้มกัน ระยะยาวต่อปัญหาคอร์รัปชัน ความพยายามในการ วัดผลต้องไม่ใช่เพียงเพื่อจัดอันดับ แต่เพื่อประเมิน จุดแข็ง จุดอ่อน และวางแผนพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและ ยั่งยืน

เวทีถอดประสบการณ์และบทเรียน

จากการต่อต้านคอร์รัปชันของจีนในยุคใหม่

ศาสตราจารย์ฯ หลิงจวิน ศูนย์วิจัยต่อต้านคอร์รัปชัน สถาบันการปกครองแห่งชาติของจีน

ศาสตราจารย์ฯ เล่าว่าในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา จีนมุ่งมั่นต่อต้านคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบและเข้มข้น พรรคถือว่าคอร์รัปชันคือภัยร้ายแรงที่สุดที่บั่นทอนพลัง และความชอบธรรมของตน และอำนาจรัฐต้องใช้เพื่อ ประโยชน์ของประชาชนเท่านั้น

ศาสตราจารย์ฯ ยกตัวอย่าง “หมู่บ้านโฮวเจิน” มณฑลเจ้อเจียง ที่ครั้งหนึ่งเคยจมอยู่กับปัญหาการใช้อำนาจ โดยไม่มีการตรวจสอบ จนปี 2004 ชาวบ้านลุกขึ้นตั้ง “คณะกรรมการกำกับดูแลของชาวบ้าน” เพื่อควบคุมการใช้ อำนาจ นับเป็นต้นแบบแห่งแรก ๆ ของจีนที่สะท้อนหลักการ จำกัดอำนาจ เปิดเผยโปร่งใส ตรวจสอบได้ และแก้ไขตนเอง กระทั่งประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เดินทางมาเยี่ยม และประกาศ ชัดว่า **ต้องทำให้คน “กลัวโกง” “โกงไม่ได้” และ “ไม่อยาก โกง”** ดังนั้น กรณีหมู่บ้านโฮวเจินจึงกลายเป็นหมุดหมาย สำคัญในการต่อต้านคอร์รัปชันของจีน

ในระดับประเทศ จีนสร้างกลไกกฎหมาย และสถาบันใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งกฎหมายการกำกับ

ดูแล (2018) กฎหมายวินัยข้าราชการ (2020) และกฎหมาย เจ้าหน้าที่กำกับดูแล (2021) รวมถึงระบบระเบียบภายใน พรรคกว่า 4,000 ฉบับ เพื่อตัดวงจรคอร์รัปชันทุกมิติ การบังคับใช้กฎหมายเข้มข้นไร้ข้อยกเว้น นอกจากนี้ จีนยัง ยกกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศผ่านปฏิบัติการ “ท้องฟ้าใส” ดึงผู้กระทำผิดกลับประเทศกว่า 10,000 ราย ยึดทรัพย์สินประเทศมหาศาลกว่า 44.79 พันล้านหยวน สะท้อนความจริงจังในการขจัดคอร์รัปชันทั้งในและนอก พรหมแดน นอกเหนือจากเครื่องมือทางกฎหมาย จีนยังสร้าง วัฒนธรรมซื่อสัตย์สุจริต ด้วยการใช้อยู่เผยแพร่คตินิยม การจัดทำตำราคุณธรรมในครอบครัว และปลูกฝังค่านิยมความซื่อตรงตั้งแต่ระดับชุมชนไปจนถึงครอบครัว

ในตอนท้ายศาสตราจารย์ฯชี้ว่า บทเรียนของจีน สะท้อนให้เห็นว่าการต่อต้านคอร์รัปชันไม่อาจทำได้เพียง ด้านใดด้านหนึ่ง แต่ต้องอาศัยความมุ่งมั่นทางการเมือง การสนับสนุนจากประชาชน การประสานระหว่างกฎหมายกับ คุณธรรม และการเชื่อมโยงความร่วมมือระดับโลก จะช่วย

สร้าง “ภูมิคุ้มกัน” ที่ทำให้ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ
และประชาชนไม่เพียงแต่ไม่กล้าโกง
แต่ยังไม่อยากโกงอีกต่อไป

เวที การเสริมสร้างการต่อต้านการทุจริต : มาตรการสำคัญในภาคการเมือง

Mr.Jungho Son คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง แห่งเกาหลี (ACRC)

การปฏิรูปด้านการต่อต้านคอร์รัปชันของเกาหลีได้นั้น
ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างฉับพลันทันที แต่ค่อย ๆ สังเกตผลของกฎหมาย
กลไก และวัฒนธรรมทางการเมือง จนก่อรูปเป็นระบบที่แข็งแรง
เริ่มจากในปี 2002 เกาหลีได้เพิ่มกฎหมายต่อต้านการทุจริต
ฉบับแรก ซึ่งยังคงค่อนข้างอ่อนแอและแทบจะไม่ส่งผลใด ๆ ต่อการ
ควบคุมฝ่ายนิติบัญญัติ จนกระทั่งปี 2008 ได้มีการจัดตั้ง
คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง หรือ ACRC
ขึ้นมาเป็นหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างรัฐสภา
ฝ่ายบริหาร และประชาชน และเมื่อเวลาผ่านไป กฎหมายถูก
ปรับปรุงให้เข้มแข็งขึ้น มีการออก พ.ร.บ. ว่าด้วยการขอร้องที่
ไม่เหมาะสมและการให้สินบนในปี 2016 ซึ่งเป็นการจำกัดการรับ
ของขวัญหรือการเลี้ยงรับรองของเจ้าหน้าที่รัฐอย่างเข้มงวด ต่อมา
ในปี 2021 ก็มี พ.ร.บ. ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนที่กำหนด
ชัดว่า หากนักการเมืองหรือสมาชิกสภามีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับ
เรื่องที่ตนกำลังพิจารณา ต้องถอนตัวออก และหากละเมิดก็มีโทษ
ทั้งทางวินัย การเงิน และอาจถึงขั้นถูกปลดออกจากตำแหน่ง

แม้จะมีระบบกฎหมายที่เข้มงวด แต่ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่
ไม่น้อย เช่น การพยายามเลี่ยงกฎหมายด้วยวิธีการใหม่ ๆ อย่าง
การบริจาคหรือลอบป้อนอย่างลับ ๆ รวมถึงคณะกรรมการด้าน
จริยธรรมในสภาแห่งชาติที่แทบไม่มีอำนาจจริงในการลงโทษ
อย่างไรก็ตาม เมื่อเวลาผ่านไป วัฒนธรรมการเมืองก็ค่อย ๆ
เปลี่ยนแปลง การให้ของขวัญและการเลี้ยงรับรองลดน้อยลง

การเปิดเผยผลประโยชน์กลายเป็นเรื่องปกติ และดัชนี
การรับรู้คอร์รัปชันของประเทศก็ค่อย ๆ ดีขึ้นจนสังคม
สากลยอมรับ

Mr. jungho กล่าวว่า การต่อสู้กับคอร์รัปชัน
แค่เพียงอย่างเดียวมันไม่เพียงพอเพราะเป็นงานที่
ต้องใช้ความต่อเนื่อง รวมทั้งจากแรงกดดันจาก
สังคมและความร่วมมือจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นสื่อ
ภาควิชาการ หรือภาคประชาชน และเหนือสิ่งอื่นใด
การสร้างฉันทามติร่วมกันระหว่างทุกพรรคการเมือง
ถือเป็นหัวใจ

เรื่องราวของเกาหลีได้สะท้อนว่า การสร้าง
สภาแห่งชาติที่โปร่งใสและเปิดกว้างไม่ได้เกิดขึ้น
ชั่วข้ามคืน แต่ต้องอาศัยทั้งกฎหมายที่แข็งแรง
วัฒนธรรมทางการเมืองที่ค่อย ๆ หล่อหลอม และ
แรงผลักดันจากประชาชนที่ไม่ลดละในการเรียกร้อง
ความซื่อสัตย์สุจริตของผู้แทน

เวที

การป้องกันการทุจริตในภาคการเมืองของอินโดนีเซีย เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล

Ms. Dotty Rahmatiasih คณะกรรมการปราบปรามการทุจริต (KPK) คณะกรรมการปราบปรามการทุจริต

Ms. Dotty กล่าวว่า การทุจริตทางการเมืองเป็น ปัญหาที่ฝังรากลึกในอินโดนีเซีย ส่งผลถึงความเชื่อมั่น ของประชาชนต่อประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล ดังนั้น อินโดนีเซียจึงพัฒนานกไท่และนโยบายเชิงระบบผ่าน คณะกรรมการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (KPK) โดยใช้ เครื่องมือหลัก เช่น CPI, ดัชนีพฤติกรรมด้านทุจริต (IPAK) และการสำรวจคุณธรรม (SPI) เพื่อประเมินสถานการณ์ คอร์รัปชัน

จากสถิติของอินโดนีเซียระบุว่า ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ระดับสูง พฤติกรรมหลัก คือการรับสินบนและการทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง ดังนั้น KPK จึงพัฒนาระบบคุณธรรมของพรรคการเมือง (SIPP) เพื่อ ส่งเสริมความโปร่งใสและจริยธรรมในพรรค โดยครอบคลุม ด้านเอกสารจริยธรรม ระบบสรรหาผู้สมัคร การจัดการ การเงิน บุคลากรทางการเมือง และประชาธิปไตยภายใน

พรรค พร้อมเสนอให้รัฐสนับสนุนเงินทุนแก่พรรคการเมือง เพื่อลดการพึ่งพานายทุน นอกจากนี้ KPK ยังเน้นการสื่อสาร และรณรงค์สร้างวัฒนธรรมต่อต้านคอร์รัปชัน ผ่านโครงการ สำหรับสมาชิกพรรค เจ้าหน้าที่ระดับสูง และประชาชน เช่น “Say No to Money Politics” เพื่อสร้างจิตสำนึกและ พฤติกรรมที่โปร่งใส

กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานของ KPK สะท้อน ให้เห็นถึงแนวทางแบบองค์รวมในการป้องกันการทุจริต ในภาคการเมือง โดยผสมผสานการปรับโครงสร้าง พรรคการเมือง การพัฒนาแนวทางทางนโยบาย การรณรงค์ สร้างจิตสำนึก และการประเมินเชิงประจักษ์อย่างต่อเนื่อง ทั้งหมดนี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างระบบการเมืองที่โปร่งใส รับผิดชอบ และยึดโยงกับประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งถือเป็น รากฐานสำคัญของธรรมาภิบาลและประชาธิปไตยใน ระยะยาว

โดยสรุปการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการทั้งเชิงกฎหมาย นโยบาย และวัฒนธรรม ทางสังคม ไม่ใช่เพียงการปราบปรามหลังเกิดเหตุ แต่ต้องสร้างการป้องกัน ปราบปรามทั้งระบบ บทเรียนจากต่างประเทศ ชี้ให้เห็นว่า หากขาดเจตจำนงทางการเมืองที่จริงจัง การปฏิรูปย่อมไม่ยั่งยืน ดังนั้น ประเทศไทยควรนำแนวทางเหล่านี้ มาปรับใช้ โดยเน้นการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในภาคการเมือง การปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์ตั้งแต่ระดับครอบครัว และชุมชน และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อก้าวสู่สังคมที่โปร่งใสและยั่งยืนในอนาคต

วันเวลา : วันจันทร์ที่ 30 มิถุนายน 2568 เวลา 09.00 - 12.00 น

จัดโดย : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และ สภานิติบัญญัติ

สถานที่ : ณ ห้องนกยูง 1 ชั้น 3 อาคาร 4 สำนักงาน ป.ป.ช. และถ่ายทอดสดออนไลน์ผ่าน Facebook

ปาฐกถา : Mr. Kamel Ayadi, Member of the Board of Directors World Justice Project (WJP)

- อภิปราย :
1. Professor Zhu Lingjun, Deputy Director-General, Department of Party Building, and Director-General, Anti-Corruption Research Center, China National Academy of Governance (CNAG) สาธารณรัฐประชาชนจีน
 2. Mr. Jungoh Son, Director of Public Funds Recovery Division Anti-Corruption & Civil Rights Commission (ACRC) สาธารณรัฐเกาหลี
 3. Ms. Dotty Rahmatiasih, Head of the Anti-Corruption Campaign Taskforce Komisi Pemberantasan Korupsi (KPK) สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

ผู้สรุป : นายวัชร แสงมีอาภาพ สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สภานิติบัญญัติ

ผู้ออกแบบ : นายรัชชเดช รัตนวิเชียร พนักงานโสตทัศนศึกษาชำนาญการ สภานิติบัญญัติ

LINE Official
@nissabudinnissagam

KPI-brief